

دانشگاه یزد
پردیس علوم انسانی و اجتماعی
دانشکده الهیات و معارف اسلامی

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان

کرامت انسانی محکوم علیه در فقه امامیه و حقوق کیفری ایران

استاد راهنما

دکتر حسن قاسمی مقدم

استاد مشاور

دکتر علی تولایی

پژوهش و نگارش

محیا ارسلان

شهریور ماه ۱۳۹۷

تقدیم به خدایی که هر چه دارم از اوست

چشم به راه آن دمم که سرافرازانه در پیشگاه او از

تز آدمیت دفاع کنم و به امید آنکه توفیق یابم جز

خدمت به خلق او نکوشم.

شکر و سپاس خدا را که بزرگترین امید و یاور در لحظه لحظه زندگیست....

هر بار که بگویم: تو را سپاس! به خاطر همین، سپاس گویی

بر من واجب می آید که بار دیگر بگویم: تو را سپاس... مناجات امام

سجاد(ع)

از استاد گرامی جناب آقای دکتر حسن قاسمی مقدم بسیار سپاسگذارم چرا که

بدون راهنماییهای خردمندانه، صمیمانه و بی دریغ ایشان تامین این پایان نامه

بسیار مشکل مینمود

همچنین از مساعدت خردمندانه، صمیمانه و بی دریغ، استاد ارجمند جناب آقای

دکتر تولایی کمال تشکر را دارم

همچنین از پدر و مادر عزیز، دلسوز و مهربانم که آرامش روحی و آسایش

فکری فراهم

نمودند تا با حمایت های همه جانبه در محیطی مطلوب، مراتب تحصیلی و نیز

پایان نامه

درسی را به نحو احسن به اتمام برسانم و خواهرم که وجودش شادی بخش و

همراه همیشگی من است، سپاسگزاری می نمایم.

چکیده

کرامت انسانی به معنای حرمت، حیثیت و شرافت انسانی است که به دو نوع کرامت ذاتی و اکتسابی تقسیم میشود و این مفهوم، نقش به سزایی در اجرای احکام و مجازات های وضع شده برای محکوم علیه ایفا می کند چرا که محکوم انسان است و احکام با توجه به انسانیت او وضع و اجرا می شود. در راستای حفظ کرامت انسانی محکوم علیه در اجرای حدود، گاهی با وجود اهمیت آن و حفظ کرامت انسانی محکوم علیه اجرای آن به تعویق می افتد، چنانچه اگر محکوم مریض باشد و امید به بهبود او باشد حفظ نفس او واجبتر از اجرای حدود است، علاوه بر آن گاهی اجرای حدود به دلایل اهم مثل شئونات و عفاف زنان تغییر کرده و یا به سبب توبه مسقط می شود. هم چنین در اجرا و چگونگی کیفیت اجرا مواردی پیش از اجرا، حین اجرا و پس از اجرا مطرح می شود مثل بررسی شرایط روانی و جسمانی محکوم، نحوه ی ضربه زدن و تغسیل و تکفین که نکته ای روشن برای نشان دادن اهمیت کرامت ذاتی انسان در احکام فقهی و قوانین است.

در همین راستا در قصاص هم گاهی اجرای آن به تعویق افتاده چنانکه در محکومین زن باردار به علت اهمیت حفظ نفس جنین و آزار ندیدن بیشتر خود زن به سبب ضعف جسمانی اجرای قصاص معوق می شود و یا به علت عدم امکان اجرای قصاص یا شبهاتی که در آن وارد می شود به دیه تبدیل میشود. هم چنین در اجرا و چگونگی کیفیت اجرای آن در قصاص هم مواردی پیش از اجرا، حین اجرا و پس از اجرا مطرح می شود مثل بررسی شرایط روانی و جسمانی محکوم، شرایط لازمه در ابزار قصاص و تغسیل و تکفین که توجهی ویژه به کرامت ذاتی انسان در احکام فقهی و قوانین دارد. پس کرامت انسانی محکوم علیه یکی از مباحث بنیادین در فقه امامیه و حقوق کیفری ایران است که لازم دانستیم در پروژۀ حاضر به صورت تطبیقی به بررسی آن در فقه و حقوق بپردازیم.

کلیدواژه: کرامت انسانی، محکوم علیه، فقه امامیه، حقوق کیفری ایران

فهرست مطالب

مقدمه:	۱
طرح تحقیق	۳
۱- تعریف موضوع	۴
الف) تعریف مسأله	۴
ب) هدف از اجرا	۵
ج) کاربرد نتایج تحقیق	۵
۲- سابقه تحقیق	۶
۳- سئوالات پژوهشی	۸
۴- روش تحقیق	۹
۵- ساختار تحقیق	۹
فصل اول کلیات تحقیق	۱۰
۱-۱- کرامت انسانی	۱۱
۱-۱-۱- تعریف کرامت انسانی	۱۱
۱-۱-۱-۱- انسان	۱۱
۱-۱-۱-۲- کرامت انسانی	۱۲
۱-۱-۲- انواع کرامت انسانی	۱۴
۱-۱-۲-۱- کرامت ذاتی	۱۴
۱-۱-۲-۲- کرامت اکتسابی	۱۵
۱-۱-۳- مبانی کرامت انسانی	۱۶
۱-۱-۳-۱- مبانی اسلامی	۱۶
۱-۱-۳-۱-۱- کرامت انسانی از منظر قرآن کریم	۱۶
۱-۱-۳-۱-۲- کرامت انسانی از منظر روایات	۱۸

- ۱-۱-۳-۱-۳-کرامت انسانی از منظر فقها..... ۱۹
- ۱-۱-۳-۲-مبانی حقوق بشری غربی ۲۰
- ۱-۱-۳-۱-۲-مبانی کرامت انسانی از دیدگاه کانت ۲۱
- ۱-۱-۳-۲-۲-کرامت انسانی از دیدگاه سایر اندیشمندان غربی ۲۲
- ۱-۱-۴-۴-کرامت انسانی از منظر قانون اساسی ۲۳
- ۱-۱-۴-۱-۱-دیدگاه کلی قانون اساسی به کرامت انسانی ۲۳
- ۱-۱-۴-۲-کرامت انسانی محکوم علیه در قانون اساسی ۲۴
- ۱-۱-۴-۲-۱-منع شکنجه محکومان(اصل ۳۸) ۲۴
- ۱-۱-۴-۲-۲-لزوم جبران خسارت تعرض از قانون درباره ی محکومان(اصل ۱۷۱) ۲۵
- ۱-۲-۲-محکوم علیه ۲۵
- ۱-۲-۱-تعریف محکوم علیه ۲۶
- ۱-۲-۲-انواع محکوم علیه ۲۶
- ۱-۳-۲-اثبات جرم..... ۲۷
- ۱-۳-۲-۱-دله اثبات جرم ۲۷
- ۱-۳-۲-۱-اقرار ۲۸
- ۱-۳-۲-۲-شهادت شهود ۲۹
- ۱-۳-۲-۳-سوگند و قسامه ۳۰
- ۱-۳-۲-۴-علم قاضی ۳۰
- ۱-۳-۲-۲-قواعد حاکم بر اثبات جرم (مشروعیت تحصیل دلیل)..... ۳۱
- ۱-۴-۲-۴-صدور حکم قطعی ۳۲
- ۱-۴-۲-۱-جرایم غیرقابل تجدید نظر خواهی ۳۲
- ۱-۴-۲-۲-جرایم قابل تجدید نظر خواهی ۳۳
- ۱-۲-۳-۲-۱-عدم اعتراض به رأی در فرجه قانونی ۳۳

- ۳۴..... ۱-۲-۴-۲-۲-۲-۲ صدور حکم از مرجع تجدیدنظر یا فرجام
- ۳۵..... ۱-۳-۱- اجرای احکام کیفری و مجازات‌ها
- ۳۶..... ۱-۳-۱- قواعد کلی ناظر بر اجرای احکام کیفری
- ۳۷..... ۱-۲-۳-۲- مجازات‌ها
- ۳۸..... ۱-۲-۳-۱- مجازات‌های قانونی مبتنی بر کرامت انسانی
- ۳۸..... ۱-۲-۳-۱- حدود
- ۳۹..... ۱-۲-۳-۱- قصاص
- ۴۱..... ۱-۲-۳-۱- دیات
- ۴۲..... ۱-۲-۳-۱- تعزیرات
- ۴۳..... ۱-۲-۳-۱- حبس
- ۴۴..... ۱-۲-۳-۱- شلاق تعزیری
- ۴۵..... ۱-۲-۳-۱- جزای نقدی
- ۴۶..... ۱-۲-۳-۱- سایر مجازات‌های تعزیری
- ۴۷..... ۱-۲-۳-۱- مجازات‌های مغایر با کرامت انسانی
- ۴۷..... ۱-۲-۳-۱- مجازات‌های نامتناسب
- ۴۸..... ۱-۲-۳-۱- مجازات‌های خود سرانه
- ۴۸..... ۱-۲-۳-۱- مجازات‌های تحقیر کننده
- ۵۰..... فصل دوم موارد منصوص رعایت کرامت انسانی محکوم علیه
- ۵۲..... ۱-۲- موارد تعویق اجرای حکم
- ۵۲..... ۱-۲-۱- به تعویق انداختن اجرای حکم به علت مرضی محکوم علیه
- ۵۴..... ۱-۲-۲- به تعویق انداختن اجرای حکم به علت بیماری های زنانه و بارداری
- ۵۷..... ۱-۲-۳- به تعویق انداختن اجرای حکم به علت جنون ادواری
- ۵۹..... ۱-۲-۲- موارد تغییر شکل اجرای حکم

- ۵۹-۲-۱-حد ضغث
- ۶۱-۲-۲-متفاوت بودن اجرای حدود به علت کرامت زنان «ارتداد و قوادی»
- ۶۳-۲-۳-موارد تبدیل قصاص به دیه
- ۶۴-۲-۳-۱-قصاص اعضا
- ۶۵-۲-۳-۱-۱-قصاص در جراحات خطرناک
- ۶۶-۲-۳-۱-۲-قصاص در جراحات استخوانی
- ۶۷-۲-۳-موارد اسقاط اجرای حدود
- ۶۷-۲-۳-۱-توبه محکوم در صورت اثبات با اقرار
- ۶۹-۲-۳-۲-توبه محکوم در صورت اثبات با شهادت
- ۷۰-۲-۴-کیفیت اجرای مجازاتهای بدنی
- ۷۱-۲-۴-۱-پیش از اجرای حکم
- ۷۲-۲-۴-۱-۱-توبه محکوم پیش از اجرای حکم
- ۷۲-۲-۴-۱-۲-بررسی شرایط جسمانی و روانی محکوم
- ۷۳-۲-۴-۱-۳-بررسی درخواست های محکوم
- ۷۴-۲-۴-۱-۴-بررسی ابزار و ادوات اجرا
- ۷۵-۲-۴-۱-۱-قول به عدم وجوب بررسی آلات اجرای حکم در قصاص نفس
- ۷۶-۲-۴-۱-۲-قول به وجوب بررسی آلات اجرای حکم در قصاص نفس
- ۷۸-۲-۴-۱-۵-درخواست عفو از ولی دم و اذن او در اجرای حکم
- ۸۰-۲-۴-۱-۶-اذن امام و لزوم آن در قصاص اعضا
- ۸۱-۲-۴-۲-حین اجرای حکم
- ۸۱-۲-۴-۱-نحوه ی ضربه زدن
- ۸۲-۲-۴-۲-شرایط لازمه ی ابزار حین اجرا
- ۸۴-۲-۴-۲-۱-جواز یا عدم جواز آزار رساندن به محکوم در قصاص نفس

- ۲-۴-۲-۲- جواز یا عدم جواز آزار رساندن به محکوم در قصاص عضو ۸۶
- ۲-۴-۲-۳- چگونگی اجرای حد بر زنان ۸۶
- ۲-۴-۲-۴- شرایط آب و هوایی لازم در حین اجرا ۸۷
- ۲-۴-۲-۵- فرار محکوم ۸۹
- ۲-۴-۳- پس از اجرای حکم ۹۰
- ۲-۴-۳-۱- احکام لازم الرعایه در حکم موجب مرگ ۹۰
- ۲-۴-۳-۱- تغسیل و تکفین محکوم و حفظ حرمت محکوم ۹۱
- ۲-۴-۳-۲- نماز میت و تدفین محکوم ۹۲
- ۲-۴-۳-۳- عدم جواز اجرای مجدد، پس از اجرای حکم ۹۳
- ۲-۴-۳-۲- احکام لازم الرعایه در حکم موجب جرح ۹۴
- ۲-۴-۳-۱- درمان محکوم پس از اجرای حدود موجب جراحت ۹۴
- ۲-۴-۳-۲- درمان محکوم پس از اجرای قصاص اعضا ۹۵
- ۲-۴-۴- تدابیر اصلاحی برای پیشگیری از جرم ۹۷
- ۲-۵- قاعده ی منع تشهیر محکوم علیه ۹۸
- ۲-۶- کیفیت اخذ دیه ۹۹
- ۲-۶-۱- پذیرش اعسار و تقسیط دیه ۱۰۰
- ۲-۶-۲- تفکیک محکومان مالی از محکومین کیفری ۱۰۱
- ۲-۶-۳- مستثنیات دین ۱۰۱
- ۲-۶-۴- مهلت های قانونی پرداخت دیه و پرداخت زود هنگام دیه و شرایط آن ۱۰۲
- فصل سوم موارد غیرمنصوص رعایت کرامت انسانی محکوم علیه و ضمانت اجرای تخلف از اجرای مجازات ۱۰۴
- ۳-۱- کرامت انسانی محکوم علیه در اجرای تعزیرات ۱۰۵
- ۳-۱-۱- رعایت کرامت انسانی در مجازات تعزیری جزای نقدی ۱۰۵

- ۱۰۶ ۳-۱-۱-۱- تدابیر پیشگیری از محبوس شدن محکوم علیه
- ۱۰۸ ۳-۱-۲- حبس
- ۱۰۹ ۳-۱-۲-۱- درمان محکومان به حبس
- ۱۱۰ ۳-۱-۲-۲- مرخصی محکومان به حبس
- ۱۱۱ ۳-۱-۲-۳- ارتباط محبوسان با خارج از زندان
- ۱۱۳ ۳-۱-۲-۴- حریم خصوصی محبوسان
- ۱۱۳ ۳-۱-۳- جایگزین های حبس
- ۱۱۴ ۳-۱-۴- مجازاتهای تبعی و تکمیلی
- ۱۱۶ ۳-۲- ضمانت اجرای تخلف از موازین اجرای مجازات
- ۱۱۷ ۳-۲-۱- عدم جواز مجازات بیشتر از جان و شرایط آن
- ۱۱۸ ۳-۲-۲- وکالت در قصاص نفس و شرایط آن
- ۱۱۹ ۳-۲-۳- سرایت زخم و شرایط آن
- ۱۲۱ نتیجه گیری و پیشنهادات
- ۱۲۲ نتیجه گیری و جمع بندی:
- ۱۲۴ پیشنهادات:
- ۱۲۶ منابع

مقدمه:

ادیان الهی از جمله اسلام پیام آور کرامت انسانی از جانب پروردگار متعال هستند، کما این که قرآن به منزله کامل ترین کتاب آسمانی به واقعیت های مربوط به انسان و جهان پرداخته و قوانین حاکم بر نظام هستی را بیان داشته است و اینگونه به کرامت انسان اشاره داشته است که « وَ لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَاهُمْ فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ وَ رَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَ فَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا؛ به راستی ما فرزندان آدم را به موهبت عقل و خرد گرامی داشته و آنان را در دریا بر کشتی ها و در خشکی بر مرکب ها سوار نموده و از خوراکی های مطبوع به آنان روزی داده و آنان را بر بسیاری از کسانی که آفریده ایم چنان که باید برتری بخشیده ایم.» و اما انسان از دیدگاه قرآن، فقه و حقوق اسلامی از دو نوع کرامت ذاتی و اکتسابی برخوردار است که کرامت ذاتی انسان همان برتری او نسبت به سایر مخلوقات است و کرامت اکتسابی به معنی پیراستن از پستی ها و آراستن به خوبی ها است.

کرامت انسانی علاوه بر منزلت رفیعی در شریعت اسلامی و فرهنگ دینی، در حفظ نظام اجتماعی نیز نقش بسزایی دارد و حفظ حیثیت و کرامت انسانی منحصر به مسلمان و مؤمن نیست، بلکه در آیات و روایات معصومین (ع) نسبت به حفظ آبرو و حیثیت همه انسانها حتی غیر مسلمانان تاکید شده است این اصل در قلمرو حقوق کیفری نیز اهمیت فوق العاده ای دارد و از مولفه هایی مثل آزادی، برابری و عدالت برخوردار است که در شکل گیری و تغییر و تفسیر قواعد حقوق کیفری و توجیه مشروعیت یا عدم مشروعیت آنها نقش مهم و اساسی دارند؛ یکی از رسالتهای مهم حقوق کیفری در هر جامعه ای تعیین و تشخیص رفتارهای مجرمانه است، که این رسالت مهم تابع یک سری محدودیت هاست که از مهمترین آن احترام به کرامت انسان است و این نشان دهنده ی آن است که محکوم علیه دارای کرامت ذاتی است و انسانیت و کرامت او در اجرای حکم موثر است. بنابر همین هم مجازات های مغایر با کرامت انسانی مورد تایید نیست و در مجازاتهای قانونی در اسلام هم که اصولاً تحت عنوان حد، قصاص، تعزیر و دیه قرار میگیرند احکام و قوانینی وجود دارد که به کرامت انسان اشاره دارد مثلاً قواعد وارد شده برای پیش از

اجرا، حین اجرا و پس از اجرای حکم که هم در فقه و هم در قانون بدان پرداخته شده است و با توجه به محکومیت قطعی فرد به روشنی به کرامت ذاتی اشاره دارد.

در تحقیق حاضر آنچه که مورد بحث قرار می‌گیرد کرامت انسانی محکوم علیه و موارد مرتبط با آن در فقه امامیه و حقوق کیفری ایران است. در این جهت این تحقیق دارای سه فصل می‌باشد که در فصل اول به بررسی مفاهیم پایان نامه پرداخته ایم، اما در فصل دوم کرامت انسانی محکومان در موارد منصوص را بررسی می‌کنیم و در فصل آخر به بررسی همین مفهوم در موارد غیر منصوص و ضمانت اجرای آن می‌پردازیم.

طرح تحقیق

۱- تعریف موضوع

الف) تعریف مسأله

کرامت انسانی از جمله مفاهیمی است که در فرهنگ اسلامی و قلمرو حقوق اهمیت بسزایی دارد و باید مورد توجه قرار بگیرد؛ این مفهوم در لغت به معانی متعددی به کار میرود که از آن جمله میتوان به حیثیت، عزت، شان، مقام، منزلت و انسانیت اشاره کرد. اگر به معانی کرامت انسانی دقت کنیم می بینیم که کرامت بیانگر دو نوع ویژگی و خصوصیت کاملاً متمایز از یکدیگر است؛ برخی از این ویژگی ها رتبه، درجه و موقعیت اجتماعی، سیاسی، دینی و خانوادگی افراد را بیان می کند که قابل اکتساب و سلب است و آن را کرامت اکتسابی می نامیم و برخی دیگر از این ویژگی ها مثل انسانیت ذاتی انسان است و از انسان قابل سلب نیست که کرامت ذاتی نام دارد و انسان چه بخواهد و چه نخواهد از این کرامت برخوردار است. خداوند متعال هم در آیه ۷۰ سوره اسراء به آیه کرامت مشهور است و اینگونه به کرامت اشاره شده است «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَ حَمَلْنَا هُمْ فِي الْبُرِّ وَ الْبَحْرِ وَ فَضَلْنَا هُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً»؛ ما آدمیزادگان را گرامی داشتیم و آنها را در خشکی و دریا، بر مرکب های راهوار حمل کردیم و آنها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کرده ایم، برتری بخشیدیم البته انواع کرامت را هم میتوان به روشنی در قرآن مشاهده کرد مانند آیه ۴ سوره تین «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ»، آیه ۱۴ مؤمنون «ثم أنشأناه خلقاً آخر فتبارك الله أحسن الخالقين»، آیه ۷۰ سوره اسراء که در بالا آمده است و آیات فراوانی دیگری که از تسخیر جهان آفرینش و آنچه در زمین است برای انسان سخن می گویند که همه و همه بر کرامت ذاتی انسان دلالت دارند؛ به کرامت اکتسابی هم در آیه ی ۱۳ سوره ی حجرات اشاره شده است که کرامت انسان را مربوط به نژاد و نسب و از این قبیل امور نمی داند بلکه مهمترین معیار تقواست.

در فقه امامیه هم مواردی وجود دارد که صراحتاً کرامت انسان را مورد توجه قرار داده است. به عنوان مثال از نظر عده ای از فقها منع زوجه توسط زوج از خروج از منزل بدون حکمت موجه مخالف کرامت انسانی زن بوده است یا از مواردی که در اجرای احکام کیفری

اسلام وجود دارد و نشانگر دقت اسلام در حفظ شخصیت و کرامت انسانی است، عدم تعرض به شخصیت مجرم در زمان اجرای مجازات است، چنانچه مجرم فراخور جرمی که مرتکب شده، مستحق مجازات است که در قانون شرع اسلام به عنوان حدود الهی معین شده است و یا قاضی بر اساس تعزیر برای او معین می‌کند. در حقوق ایران هم که از فقه امامیه اقتباس شده کرامت انسان مورد توجه است به طوریکه در ماده ۴۳۶ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۹۲ مثله کردن قاتل را ممنوع کرده است یا در ماده ۴۸۵ همان قانون آمده است که هرگاه محکوم به قصاص عضو، در اثر اجرای مجازات کشته شود مجری حکم به قصاص یا دیه محکوم میشود. محکوم علیه شخصی است که اتهام وارده به او اثبات شده است و تغییر حکم صادره برای او جز از طریق اعاده دادرسی ممکن نمی‌باشد. حتی محکومیت قطعی نیز بدین معنا نیست که هر رفتاری با محکوم علیه جایز باشد یا به عبارتی بهتر محکومیت قطعی فرد، سالب کرامت انسانی او نیست و فقه امامیه و به تبع آن قانون کیفری ایران همواره به لزوم کرامت انسانی تاکید دارد و از آنجایی که کرامت انسانی از اجزای لاینفک هر شخص به شمار می‌آید و قابل سلب نیست هر امری که ناقض کرامت انسان باشد در اسلام، فقه امامیه و حقوق کیفری ایران ممنوع گردیده است.

ب) هدف از اجرا

هدف از اجرای این پژوهش بررسی مفهوم کرامت انسانی در مورد محکومین به مجازاتهای کیفری در فقه امامیه و در حقوق ایران و تطبیق احکام راجع به این موضوع در حقوق ایران با فقه امامیه می‌باشد به نحوی که حدود حقوق محکوم علیه به لحاظ کرامت او در فقه امامیه تعریف شده و برای قانون گذاری در حقوق کیفری ایران مورد استفاده قرار میگیرد.

ج) کاربرد نتایج تحقیق

نتایج این تحقیق برای دانشجویان رشته ی فقه و حقوق اسلامی جهت پژوهش قابل استفاده خواهد بود هم چنین قضات و وکلای دادگستری می‌توانند در مقام اجرای قانون در

مورد محکوم علیه کیفری به این تحقیق توجه نمایند و مراکز پژوهشی نظیر مرکز پژوهش‌های مجلس می‌توانند برای طراحی و پیشنهاد طرح‌های اصلاحی قوانین و مقررات کیفری مربوط به موضوع از نتایج تحقیق استفاده نمایند.

۲- سابقه تحقیق

مقالات

۱) علی اکبر علیخانی در مقاله خود با عنوان «کرامت انسانی و خشونت در اسلام، پژوهشنامه علوم سیاسی، شماره ۳، تابستان ۱۳۸۵» بر آن است که بر مبنای ابعاد سیاسی قرآن، سنت پیامبر- ص - و سیره حضرت علی - ع - به تبیین دو مفهوم کرامت و خشونت در ارتباط بین این دو بپردازد، اما در این پایان نامه کرامت انسانی محکوم علیه در فقه امامیه مد نظر است و کمتر از خشونت سخن گفته شده است.

۲) اسماعیل رحیمی نژاد و سید محمد تقی علوی در مقاله خود با عنوان «درآمدی بر مفهوم، مبانی و آثار کرامت انسانی در حقوق کیفری، نویسندگان، فصلنامه علمی تخصصی علامه، سال دهم، شماره پیاپی ۲۴، بهار و تابستان ۸۹» به مفهوم و مبانی نظری کرامت ذاتی انسان لوازم و مقتضیات آن در حقوق کیفری به صورت شکلی و ماهوی پرداخته است که بحثی کلی است، در حالیکه در این پایان نامه بر آنیم که حقوق کیفری محکوم علیه و آثار کرامت انسانی بر آن را به طور خاص بررسی کنیم.

۳) دکتر سعید قماش‌ی در مقاله خود با عنوان «کرامت انسانی راهبرد نوین سیاست جنایی، آموزه‌های حقوق کیفری، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، دوره جدید، شماره ۱، بهار- تابستان ۱۳۹۰» به دو گفتار (۱) کرامت انسانی پایه شکل‌گیری نظم اجتماعی و (۲) کرامت انسانی هدایت‌گر سیاست جنایی می‌پردازد، در این مقاله صرفاً به احکام کیفری توجه شده در حالیکه ما در این پایان نامه مباحث فقهی را نیز بررسی می‌کنیم و صرفاً به احکام کیفری نپرداختیم.

۴) سید مصطفی موسوی میر کلابی در مقاله ی خود با عنوان «عامل کرامت انسانی در تفسیر مبانی مجازاتهای سالب حیات، نویسنده، مجله تعالی حقوق، سال چهارم، شماره های ۱۶ و ۱۷، فروردین اردیبهشت و خردادوتیر ۹۱» مبانی کرامت انسانی را با رویکرد مجازاتهای سالب حیات مورد تفسیر قرار میدهد. این مقاله صرفاً عامل کرامت انسانی در مجازاتهای سالب حیات را بررسی کرده در حالیکه ما کرامت انسانی محکوم علیه را در تمامی جرایم مد نظر داریم.

۵) فرزاد عسکری در مقاله ی خود با عنوان «حقوق متهم و کرامت انسانی، نویسنده، مجله کارآگاه، دوره دوم، سال هشتم، بهار ۹۴، شماره ۳۰» میگوید متهم دارای یک سری حقوقی می باشد که بواسطه کرامت انسانی در مفهوم ذاتی آن به وی تعلق دارد و قابل سلب و نابودی نیست و مربوط به انسانیت اشخاص می باشد، مورد بررسی این مقاله متهم است در حالیکه ما در این پایان نامه کرامت انسانی محکوم علیه را بررسی کردیم که با متهم متفاوت است.

پایان نامه ها

۱) روح الله داوری در پایان نامه ی خود با عنوان «بررسی حقوق محکوم علیه در مرحله ی اجرای حکم، استاد راهنما دکتر عادل ساریخانی، استاد مشاور دکتر خالقی، در دانشگاه قم» بررسی حقوق محکوم علیه در مرحله ی اجرای حکم، با توجه به اهمیت حفظ و رعایت حقوق کیفری اسلام هرگونه تحقیر و توهین محکوم علیه را ممنوع دانسته است و بر لزوم حفظ حیات و سلامتی محکوم در کیفرهای بدنی غیر سالب تاکید شده است البته این پایان نامه حقوق محکوم علیه را در مرحله اجرای حکم مدنظر دارد و به بررسی تطبیقی با فقه امامیه کمتر توجه دارد در حالیکه ما در این پایان نامه کرامت محکوم علیه را به صورت تطبیقی با فقه امامیه بررسی کردیم.

۲) محمد حسین طاهری در پایان نامه ی خود با عنوان «مجازات های بدنی و کرامت انسانی، نویسنده آقای محمد حسین طاهری، استاد راهنما دکتر محسن عینی، دانشگاه شیراز»،

رعایت کرامت انسانی را در تعیین و اجرای مجازاتها به عنوان مساله ی بنیادین مورد توجه اسلام بررسی میکند و به نظریات حقوق بشر میپردازد منتها این پایان نامه صرفا به مجازاتهای بدنی پرداخته و به بحث تطبیقی با فقه امامیه توجه کمتری دارد در حالی که ما در این پایان نامه کرامت محکوم علیه را در تمامی جرایم مد نظر داریم و به صرف مجازات های بدنی نپرداختیم.»

۳) پرویز نیلی در پایان نامه ی خود با عنوان «سیاست کیفری کرامت مدار، نوپسند آقاي پرویز نیلی، استاد راهنما آقاي دکتر محمدرضا الهی منش، استاد مشاور آقاي دکتر ناصر قاسمی، دانشگاه پیام نور مرکز تهران»، به مفهوم سیاست کیفری و تعاملش با کرامت ذاتی انسان از مرحله جرم انگاری تا اجرای مجازات و اعاده حیثیت پرداخته است که بیشتر بررسی ها از نظام کیفری است و به احکام اسلامی توجه کمتری شده است در حالیکه ما در این پایان نامه مباحث فقهی را نیز بررسی میکنیم و صرفا به احکام کیفری نپرداختیم.»

۴) بهزاد حیدری در پایان نامه ی خود با عنوان مطالعه تطبیقی سیاست کیفری کرامت مدار با متهمان و بزه دیدگان در حقوق جزای ایران و انگلستان با تاکید بر اسناد بین المللی حقوق بشر، آقاي بهزاد حیدری، استاد راهنما دکتر فاطمه سوهانیان و ولی اله انصاری، دانشگاه پیام نور تهران»، اولاً به بررسی تطبیقی مسئله در حقوق جزای ایران و انگلستان پرداخته و از فقه امامیه کمتر گفته شده است در حالیکه ما در این پایان نامه به بررسی فقهی نیز پرداختیم ثانیاً حقوق متهم را بررسی میکند ولی در موضوع پیشنهادی این پایان نامه کرامت انسانی محکوم علیه مد نظر است.»

۳- سؤالات پژوهشی

- ۱) معیار کرامت انسانی در فقه امامیه و حقوق ایران ذاتی یا اکتسابی است؟
- ۲) کرامت انسانی محکومان کیفری در کدامیک از جرایم فقه امامیه از آنها قابل سلب است؟
- ۳) مصادیق رعایت کرامت انسانی محکوم علیه در فقه امامیه و قانون مجازات اسلامی

کدامند؟

۴) رعایت کرامت انسانی محکوم علیه کیفری در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲

تاچه حد مطابق با موازین فقه امامیه است؟

۴- روش تحقیق

در این تحقیق از روش تطبیقی برای تبیین موضوع و بررسی احکام فقهی و حقوقی آن استفاده می‌شود و از ابزار کتابخانه سایت های اینترنتی و نرم افزار های فقهی و حقوقی برای جمع آوری مطالب فقهی و حقوقی استفاده میشود

۵- ساختار تحقیق

این تحقیق دارای سه فصل می باشد که در فصل اول به بررسی مفاهیم پایان نامه پرداخته ایم، اما در فصل دوم کرامت انسانی محکومان در موارد منصوص را بررسی می کنیم و در فصل آخر به بررسی همین مفهوم در موارد غیر منصوص و ضمانت اجرای آن می پردازیم. پس از بررسی به این نکته دست یافتیم که برخی از احکام طبق نص صریح قرآن و روایات به کرامت انسانی محکوم علیه پرداخته اند که پنداشتیم بررسی آنها در کنار هم موثر واقع خواهد شد و برخی از آنها طبق قاعده التعزیر بما یراه الحاکم غیر مستقیم و غیر منصوص است و بررسی آنها در فصلی مستقل تأثیرگذار خواهد بود.